

به نام خدا

لعن و سب مسلمان در فقه اسلامی

مؤلف :

زکيه اکبرزاده وکیل آباد

انتشارات بامن

(با همکاری سازمان چاپ و نشر ایران - ۱۴۰۲)

نسخه الکترونیکی این اثر در سایت سازمان چاپ و نشر ایران و اپلیکیشن کتاب رسان موجود می باشد

chaponashr.ir

سرشناسه: اکبرزاده و کیل آباد، زکیه، ۱۳۶۴
عنوان و نام پدیدآور: لعن و سب مسلمان در فقه اسلامی / مولف زکیه اکبرزاده و کیل آباد.
مشخصات نشر: بامن، ۱۴۰۲.
مشخصات ظاهری: ۱۵۹ ص.
شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۸۳۰۰-۹۵-۵
وضعیت فهرست نویسی: فیبا
یادداشت: کتابنامه: ص ۱۵۹-۱۵۰.
موضوع: لعن و سب مسلمان - فقه اسلامی
رده بندی کنگره: LB۳۰۷۲
رده بندی دیویی: ۳۷۱/۱۰۱۲
شماره کتابشناسی ملی: ۹۴۱۳۶۹۳
اطلاعات رکورد کتابشناسی: فیبا

نام کتاب: لعن و سب مسلمان در فقه اسلامی
مولف: زکیه اکبرزاده و کیل آباد
ناشر: انتشارات بامن
صفحه آرای، تنظیم و طرح جلد: پروانه مهاجر
تیراژ: ۱۰۰۰ جلد
نوبت چاپ: اول - ۱۴۰۲
چاپ: زیرجد
قیمت: ۱۴۴۰۰۰ تومان
فروش نسخه الکترونیکی - کتاب‌رسان:
<https://chaponashr.ir/ketabresan>
شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۸۳۰۰-۹۵-۵
تلفن مرکز بخش: ۰۹۱۲۰۲۳۹۲۵۵
www.chaponashr.ir

تقدیم به:

مولای رئوف و مهربانم

به او که همه منتظران چشم به راه قدوم مبارک و نازنین هستند.
تا بیاید و جانهای تشنه را سیراب کند و گیتی از عطر وجودش
آکنده شود.

و:

پدر و مادر عزیزم

این دو نعمت الهی که همواره یاور و حامی و پشتیبانم بوده و
هستند.

تقدیر و سپاس

حمد و سپاس مخصوص آفریدگاری است که هستی جهان و جهانیان از اوست و زمام امور در دست توانای حضرتش قرار دارد و اراده اش فوق اراده هاست.

بر خود لازم می دانم که از زحمات کلیه عزیزانی که مرا در نگارش این کتاب یاری کرده اند تشکر و قدرانی کنم .

فهرست مطالب

۸.....	مقدمه
۹.....	کلیات و مفهوم شناسی
۹.....	مقدمه
۱۴.....	۱. معنای لغوی سب
۱۵.....	۲. معنای اصطلاحی سب
۱۸.....	۳. معنای لغوی لعن
۱۹.....	۴. معنای اصطلاحی لعن
۲۳.....	فصل اول: لعن مسلمان از نظر قرآن، قرآن، شیعه و اهل سنت
۲۴.....	علل و اسباب لعن در قرآن:
۲۴.....	۱. کفر
۲۵.....	۲. آزار خدا و پیامبر صلی الله علیه و اله
۲۷.....	۳. شرک
۲۹.....	۴. نفاق
۳۰.....	۵. ظلم
۳۲.....	۶. قتل عمدی مؤمن
۳۵.....	۷. پیمان شکنی
۳۷.....	۸. فساد در زمین
۳۷.....	۹. قطع رحم
۴۰.....	۱۰. کتمان حقایق
۴۱.....	ب) آثار و عواقب لعن
۴۲.....	۱. کر و کور شدن قلب انسان‌ها
۴۲.....	۲. محرومیت از هدایت در دنیا و دوری از قرب خداوند در آخرت
۴۴.....	۳. تباهی اموال
۴۴.....	۴. سرگردانی انسان‌ها

۴۵ ۵. هلاکت و نیستی
۴۵ پ) لعن کنندگان در قرآن
۴۵ ۱. خداوند
۵۰ ۲. ملائکه
۵۱ ۳. همه مردمان (الناس اجمعین)
۵۱ ۴. پنج تن آل عبا (در مساله ی مباحله)
۵۲ ۵. داوود و عیسی بن مریم
۵۳ ۶. ندادهنده در روز قیامت (مؤذن)
۵۳ ۷. امت‌های کافر در روز قیامت و در جهنم (یکدیگر را لعنت می‌کنند)
۵۵ ۸. لعنت کنندگان (اللاعنون)
۵۵ ۹. سایر لعنت کنندگان دیگر در قرآن
۵۸ ت) لعن شدگان در قرآن و روایات
۵۸ ۱. لعن شدگان در قرآن
۶۳ ۲. لعن شدگان در روایات
۶۷ ث) ویژگی‌های لعن و ملعون در کتاب و سنت
۶۸ ج) بررسی حکم فقهی لعن
۸۱ چ) لعن و نفرین برخی صحابه توسط برخی صحابه دیگر
۸۲ ح) دلایل برخی اهل سنت در رد لعن صحابه
۸۴ خ) حکمت لعن و تبری
۸۶ د) لعن و عدم تعارض آن با وحدت مسلمانان
۹۱ ذ) نکوهش لعن مؤمن از دیدگاه شرع
۹۳ ر) راه درمان لعن و نفرینی که شرع مقدس آن را جایز نمی‌داند
۹۵ فصل دوم: دیدگاه قرآن و فقهای شیعه و اهل سنت درباره ی سب
۹۶ الف) اسباب سب
۹۶ ۱. غضب
۹۷ اول: کبر
۹۷ دوم: حسادت
۹۷ سوم: عجب

چهارم: حب دنیا	۹۸
پنجم: حب نفس	۹۸
۲. پیامدهای دنیوی سب	۱۰۳
۳. پیامدهای اخروی سب	۱۰۶
۴. واژگان مرتبط با سب	۱۰۷
۵. سب و ناسزا از دیدگاه قرآن و سنت	۱۱۰
۶. موارد جواز سب	۱۱۲
۷. دیدگاه بعضی از فقهای امامیه در موضوع سب کنندگان	۱۱۴
۸. حکم سب خدا و پیامبر و امامان معصوم	۱۱۷
۹. نظرات فقهای اهل شیعه در مورد سب کنندگان صحابه	۱۱۸
۱۰. نظرات علمای اهل سنت در مورد سب کنندگان صحابه	۱۳۰
۱۲. انگیزه‌های سب و لعن	۱۴۴
۱۳. بررسی بعد اخلاقی مسأله سب و لعن	۱۴۸
نتیجه گیری	۱۵۰
الف) نتیجه گیری	۱۵۰
ب) منابع	۱۵۱

مقدمه

قرآن کریم کتاب هدایت، سازندگی و هم‌زیستی است که به طور جامع در برگزیده تمام کتب الهی دیگر می‌باشد و این کتاب در تمام مسایل موردنیاز بشر اصول و قواعدی را بیان فرموده است، یکی از فرامین دستورات قرآن، تبیین رفتار و کردار بشر و ارتباط انسان‌ها بر اساس معیار صحیح با یکدیگر است. دستورات اخلاقی اسلام و قرآن در جهت هدایت بشر از یک نگاه عقلی و منطقی برخوردار است، چنانکه عقل به تنهایی خوبی و زشتی هر چه را درک ننموده است و شرع نیز برای تأکید بر آن و ارشاد مردم دستور خاصی را بیان می‌فرماید. به عبارت دیگر هم چنان که زشتی ظلم، دروغ و تهمت دارای استدلال عقلی بیان نموده است شرع مقدس نیز می‌فرماید: «و الله لایحب الظالمین» «و خداوند بیدادگران را دوست نمی‌دارد» و «ان الله یامر بالعدل و الاحسان» «در حقیقت خدا به دادگری و نیکوکاری فرمان می‌دهد». در این کتاب الهی درباره رفتار بشر و تعامل آن با دیگران نیز دستوراتی دارد که هر کدام نسبت به این رفتار در آموزه‌های دینی تأکید فراوان شده است.

همان‌گونه که عرف عقلا و عقل، رفتار ظالم و ستمگر، شیطان، کسانی که جلوی رشد و کمال انسان را گرفته و موجب نابودی حرث و نسل می‌گردند و نشر دهندگان فساد را محکوم می‌نماید و از کسانی که به آن‌ها مبادرت می‌ورزند بی‌زاری می‌جوید، قرآن نیز این‌گونه افراد را محکوم و لعن نموده و از مسلمانان خواسته است راه چنین گروه‌ها را نپیموده و آنان را از جامعه اسلامی دور سازند.

موضوع کتاب حاضر لعن و سب مسلمان در فقه اسلامی می‌باشد. این کتاب شامل دو فصل می‌باشد:

مبحث اول، مفاهیم و کلیات را در برمی‌گیرد که شامل معنای لغوی و اصطلاحی سب و لعن و هم‌چنین تفاوت آن دو با هم و... می‌باشد.

فصل اول لعن مسلمان از نظر شیعه و اهل سنت بررسی شده است که شامل اسباب لعن، لعنت کنندگان، لعنت شوندگان و... می‌باشد

فصل دوم سب مسلمان از نظر فقه شیعه و اهل سنت می‌باشد که شامل اسباب سب، آثار و پیامدهای دنیوی و اخروی و... بررسی شده است.

و در آخر نتیجه‌گیری و فهرست منابع و مأخذ ذکر شده است.

کلیات و مفهوم شناسی

مقدمه

مساله لعن (نفرین کردن) و سب (دشنام دادن) یکی از مباحث مهم و جنجال‌برانگیز در علم اخلاق، تاریخ و فقه است که همواره ذهن اندیشمندان دینی را به خود مشغول ساخته است. هرچند که تبری از دشمنان دین و فاصله گرفتن از آنها، یکی از آموزه‌های تأکید شده در دین مبین اسلام است که به خصوص در نزد شیعیان ارزش و جایگاه ویژه‌ای دارد؛ عده‌ای به دلیل عدم فهم درست و یا غرض‌ورزی، شیعه را به سب خدا و پیامبر صلی‌الله علیه و اله و ملائکه متهم می‌کنند و عده‌ای دیگر چون ابن تیمیه حرانی دمشقی که وهابیت بیشترین تأثیر را از او گرفته است، از خوارج و نواصب و آنان که سب اهل بیت و اصحاب با وفای پیامبر را سنت کردند، حمایت نموده ولی شیعیان را به سب صحابه متهم کرده و به بهانه‌ی دفاع از صحابه، حربیه‌ی تکفیر شیعیان را در دست گرفت؛ بنابراین پاره‌ای از مسائل مهم و عمده که پیرامون لعن و سب مطرح است بدین شرح می‌باشد:

لعن و سب مسلمان در فقه اسلامی چه حکمی دارد؟ شرایط مستحقین لعن چیست؟ نظر اهل سنت و فقهای شیعه در مورد سب کنندگان خدا و پیامبر صلی‌الله علیه و اله چیست؟

و مسائل فراوان دیگری که انسان را به تأمل وامی‌دارد. ما در این پژوهش، در حد توانایی خویش سعی می‌کنیم با نگاهی فقهی به بررسی این مسایل پردازیم.

امروزه دشمن به جای حمله مستقیم و روبرو شدن با مسلمانان از روش دیگری برای مبارزه استفاده می‌کند و آن هم اختلاف و تفرقه انداختن بین شیعه و سنی و به نظاره نشستن است. دشمن به هر شکل ممکن سعی در ضربه زدن به اسلام و مسلمین دارد به خصوص به شیعه که با ایجاد شبهاتی او را از مسیر حق منحرف می‌سازد و ممکن است با ایجاد این شبهات او را وادار به سب و لعنی کند که در خیلی از موارد ممکن است نابه

جا و ناحق باشد و با پر رنگ ساختن برخی مسایل جزیی او را در انظار عمومی فردی ستیزه‌جو، خشن و متعصب معرفی می‌کند. لذا بر مسلمانان و شیعیان است که از آیین و مذهب خود آگاهی کافی و وافی را داشته باشند تا دشمن نتواند به راحتی و به بهانه‌های مختلف آنان را مورد حمله و اتهام قرار دهد.

با توجه به این مهم و تشدید تنش‌های مذهبی و تکفیری که در آن به سر می‌بریم شناخت دیدگاه اسلام نسبت به مساله ی سب و لعن و تطبیق رفتار مسلمانان با این دیدگاه و چگونگی ویژگی‌ها و شرایط سب و لعن با توجه به جو و فضای حساس حاکم بر جامعه‌ی مسلمین ضروری به نظر می‌رسد.

آنچه ضرورت این تحقیق را می‌رساند تعریفی صحیح و درست از لعن و دشنام و نقد و بررسی آن به این که لعن کردن کار درستی است یا خیر؟ کجا می‌توان لعن کرد و کجا نمی‌توان از آن استفاده نمود؟ به این جهت که امروزه و در عصر حاضر جامعه اسلامی از هر سو هدف آماج حملات مختلف و متعدد دشمنان است.

متأسفانه موضوع سب و لعن کاملاً تفکیک نشده و در مواردی خلط مبحث شده به طوری که عده‌ای با حسن نیت لعن و ناسزا را هر دو فی حد نفسه عملی ممنوع می‌انگارند در صورتی که این دو با هم در مفهوم و حکم متفاوتند و هر کدام مصادیق مختلف دارند بنابراین جا دارد که سب و لعن را از دیدگاه فقهی علاوه بر بررسی لغوی و قرانی مورد تجزیه و تحلیل قرار دهیم و به تفاوت‌های معنایی و حکمی بین آن‌ها توجه کنیم.

هدف از نگارش کتاب روشن کردن معنا و مفهوم دو واژه‌ی سب و لعن، بیان نظر فقهای شیعه و اهل سنت در مورد سب و لعن، معرفی ملعونین، بیان انگیزه‌های سب و لعن و... می‌باشد.

قدمت مساله ی سب و لعن به قبل از اسلام برمی‌گردد. در حقیقت هنگامی که پیامبر اسلام با مهربانی و عطوفت، مشرکان را به اسلام دعوت کرد بعضی از مشرکان آن حضرت را با سب و دشنام پاسخ می‌دادند و او را مجنون و مسحور و دروغ‌گو می‌خواندند و بعضی از کفار که منافقانه اظهار اسلام کرده بودند، دیگر نمی‌توانستند مستقیماً به پیامبر صلی‌الله علیه و اله دشنام دهند چون موجب رسوایی آن‌ها می‌گردید و نفاقشان آشکار می‌شد، لذا بر آن شدند که خاندان پیامبر صلی‌الله علیه و اله را آماج سب و دشنام قرار دهند و عداوت خود را نسبت به پیامبر صلی‌الله علیه و اله از این راه اظهار کنند. خدا و

پیامبر صلی الله علیه و اله در آیات قرآن بر این مطلب تأکید کرده‌اند که دشمنی و دشنام به خاندان پیامبر، دشمنی با پیامبر صلی الله علیه و اله محسوب می‌شود و نشانه‌ی نفاق است. از جمله‌ی این آیات، آیه‌ی مودت است که می‌فرماید:

قُلْ لَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ أَجْرًا إِلَّا الْمَوَدَّةَ فِي الْقُرْبَىٰ؛^۱

بگو برای رسالتم پاداشی از شما نمی‌خواهم جز دوستی با خاندانم.

در آیه‌ی مباحله نیز می‌فرماید:

فَقُلْ تَعَالَوْا نَدْعُ أَبْنَاءَنَا وَ أَبْنَاءَكُمْ وَ نِسَاءَنَا وَ نِسَاءَكُمْ وَ أَنْفُسَنَا وَ أَنْفُسَكُمْ ثُمَّ نَبْتَهِلْ فَنَجْعَلْ لَعْنَتَ اللَّهِ عَلَى الْكَاذِبِينَ؛^۲

پس بگو بیایید تا بخوانیم فرزندانمان را و فرزندانتان را و زنانمان را و زنانتان را و خودهایمان را و خودهایتان را، سپس مباحله کرده و لعنت خدا را بر دروغ‌گویان قرار دهیم.

این آیه علی علیه‌السلام را نفس پیامبر صلی الله علیه و اله و سلم معرفی می‌کند. و پیامبر صلی الله علیه و اله و سلم می‌فرمایند:

يَا عَلِيُّ مَا يُحِبُّكَ إِلَّا مُؤْمِنٌ تَقِيٌّ وَلَا يُبْغِضُكَ إِلَّا مُنَافِقٌ؛^۳

ای علی تورا دوست ندارد مگر مؤمن و با تو دشمنی نمی‌کند مگر منافق.

با این حال عده‌ای از مدافعان پیامبر و خاندانش، دشمنان خدا را سب و لعن کردند؛ بنابراین حکم سب و لعن با توجه به انواع سب و لعن و اشخاصی که مورد سب قرار می‌گیرند، متفاوت است.

علمای اهل سنت درباره کسی که پیامبر اسلام صلی الله علیه و اله را دشنام دهد اختلاف دارند. برخی از آن‌ها می‌گویند او مسلمان است و جمعی می‌گویند او کافر است؛ اما در

۱. شوری، آیه ۲۳.

۲. آل عمران، آیه ۶۱.

۳. محمد بن حسین، حر عاملی، وسایل الشیعه، ج ۲ موسسه آل‌البیت علیه السلام، الاحیا التراث، بی تا ص

میان فقهای شیعه هیچ اختلافی در این مسأله به چشم نمی‌خورد که سب الله و سب النبی را چه مسلمان باشد و چه ذمی، بدون استتابه و پیش نهاد توبه و عفو و صرف‌نظر از مجازات، محکوم به اعدام می‌دانند. با وجود این اتفاق و تأکید شیعه بر کفر و مهدورالدم بودن سب النبی و سب الله، متأسفانه برخی افراد از روی ناآگاهی و یا غرض‌ورزی شیعه را به سب خدا و پیامبر و ملائکه متهم نموده و با این اتهام وقیح، حربه‌ای برای ایجاد اختلاف و تفرقه بین مسلمانان به وجود آوردند. از جمله این افراد ابن عربی است که در کتاب فتوحات مکیه می‌گوید:

«بعضی از شیعیان به پیامبر و جبرئیل و خدا بد می‌گویند و انتقاد می‌کنند که چرا برای مردم به برتری مقام اهل بیت و تقدم آنان در خلافت تصریح نکرده‌اند...»
 برخی از علما بر این عقیده‌اند که خوارج اولین گروهی بودند که زمینه‌ی سب و هتک به مسلمانان را بر اساس تعصبات و گرایش‌های نفسانی فراهم کردند. امروزه نیز وهابیان، راه خوارج را در تکفیر مخالفان خود دنبال می‌کنند و انواع اتهامات را به شیعیان وارد می‌نمایند.

در میان آثاری که درباره‌ی "سب و لعن" از آغاز تاکنون به رشته تحریر درآمده، در بین متقدمین خصوصاً در دوره‌های اولیه، با توجه به جستجویی که صورت گرفته کتاب مستقلی را نمی‌توان یافت که در این باره سخن گفته باشد. البته در زمینه‌ی فقهی به تفصیل در این زمینه بحث شده است. از جمله:

در کتاب مختصر النافع که خلاصه‌ی کتاب شرایع الاسلام می‌باشد مرحوم محقق حلی به صورت فقه استدلالی در قسمت احکام به این مسأله پرداخته است.

همچنین علامه حلی رحمه الله علیه در کتاب منتهی المطلب فی تحقیق المذهب که مذاهب همه‌ی مسلمانان را در احکام ذکر کرده این مسأله را نیز مورد بررسی قرار داده است.

مرحوم احمد ابن فهد، از فقیهان و محدثان امامی در کتاب المذهب به تبیین این مسأله پرداخته است. شهید ثانی رحمه الله علیه در شرح لمعه و آیت الله سید احمد خوانساری در کتاب "جامع المدارک" که شرح معتبر و با ارزشی از "مختصر النافع" محقق حلی است به بررسی حکم سب و لعن پرداخته‌اند.

سید مرتضی، در کتاب الانتصار که شامل احکامی است که اختصاص به شیعه دارد و از نخستین نمونه‌های کتب فقهی است که به مسائل مورد اختلاف شیعه و اهل سنت پرداخته است، حکم مسأله ی سب و لعن را نیز بررسی نموده است. ابن حزم، فقیه و محدث اهل سنت در کتاب المحلی، محمد بن محمد بن عبدالرحمان المالکی در کتاب مواهب الجلیل فی شرح مختصر الشیخ خلیل حکم مسأله ی سب و لعن را بیان کرده‌اند.

چند کتاب که به صورت مستقل به مسأله ی سب و لعن پرداخته‌اند عبارتند از:

- ۱- ضرورت تعامل علمای جهان اسلام و اجتناب از لعن و تکفیر از علی‌اکبر ذاکری
- ۲- سب و لعن از دیدگاه اخلاقی و فقه سیاسی از سید ابراهیم علوی
- ۳- سب و لعن از منظر مذاهب اسلامی از مهدی درگاهی
- ۴- صحابه در مکتب تشیع و نقد و بررسی مسأله سب و لعن از علیرضا حسینی

مقاله لعن و سب در نگاه اسلام از مجتبی صبوری و پایان‌نامه سب و لعن از دیدگاه قرآن و حدیث از محمود بداوی مشاهده شد.

پیامبر صلی‌الله علیه و اله و سلم و ائمه علیهم‌السلام کسی را مورد سب و شتم قرار نمی‌دادند چون این کار از مقام پیامبر و ائمه به دور است در نتیجه فقها و مردم نیز طبق سنت پیامبر صلی‌الله علیه و آله و سلم این کار را جایز نمی‌دانستند. اما در مواردی برخی را مورد لعن قرار می‌دادند چرا که سب یعنی دشنام دادن اما لعن یعنی درخواست از خداوند برای دور کردن رحمت خود از بنده‌ای. در مورد مساله سب فقهای شیعه و اهل سنت اتفاق دارند که جایز نیست اما در مورد لعن، اهل سنت معتقد هستند که این لعن موجب کینه و دوری مسلمانان از یکدیگر می‌شود.

لعن در فقه اسلامی در مواردی جایز است اما سب در فقه اسلامی مطلقاً حرام است. این تحقیق از نوع بنیادی، کاربردی است که به اعتبار ماهیت روش، توصیفی بوده و به توصیف مصادیق سب و لعن پرداخته است و مطالب به روش کتابخانه‌ای جمع‌آوری گردیده است.

کتاب پیش رو با عنوان لعن و سب مسلمان در فقه اسلامی در دو فصل ارائه می‌گردد. در مبحث اول آن به کلیات و مفهوم شناسی پرداخته شده است. که شامل تبیین مساله، اهمیت موضوع، مفهوم لعن و سب در لغت و اصطلاح و... می‌باشد.

فصل اول دیدگاه قرآن و فقهای اهل شیعه و سنت درباره‌ی لعن را بیان می‌دارد که شامل لعن از دیدگاه قرآن- لعنت کنندگان در قرآن- لعنت شوندگان- دلیل برخی از اهل سنت در رد لعن برخی از صحابه- موارد جواز یا عدم جواز لعن و... می‌باشد.

در فصل دوم نیز به دیدگاه قرآن و فقهای شیعه و اهل سنت درباره‌ی سب پرداخته شده که شامل نظر اهل سنت در مورد سب کنندگان خدا و پیامبر- نظر فقهای شیعه در مورد سب کنندگان خدا و پیامبر- موارد جواز سب- اسباب سب- نظر اهل سنت در مورد سب کنندگان صحابه پیامبر- و... می‌باشد.

در آخر هم نتیجه‌گیری- فهرست منابع و مأخذ و... بیان شده است.

سیر علمی تحقیق و پژوهش ایجاب می‌نماید که ابتدا مفهوم دو واژه‌ی «لعن» و «سب» تبیین گردد. مسئله‌ی مهمی که در اینجا از هم تفکیک نشده و در مواردی خلط مبحث شده است دو واژه سب و لعن در ابتدا مترادف به نظر می‌رسد؛ اما با دقت در معنای لغوی و موارد کاربرد آن‌ها در آیات و احادیث درمی‌یابیم که دارای دو مفهوم متفاوتند. تفکیک نشدن مفهوم آن دو باعث ایجاد شبهه‌های گوناگون و اتهام‌هایی در میان پیروان مذاهب اسلامی شده است از این رو بایسته است مفهوم این دو واژه به درستی شناخته شود.

۱. معنای لغوی سب

"سب" در لغت به معنای "شتم و دشنام"، "سخن زشت درداور"^۱ و "سخنی که حاکی از نقص و عیب باشد"^۲ آمده است. البته برخی آن را "قطع و بریدن"^۱ معنا کرده‌اند. از آنجا که شتم و دشنام سبب قطع رابطه می‌گردد، واژه‌ی به قطع معنا شده است.

۱. اسماعیل بن حماد، جوهری، الصحاح. تاج اللغة و صحاح العربیة، محقق: احمد عبد الغفور عطار، ج ۱، بیروت، دار العلم للملایین، ۱۴۱۰ ق، ص ۱۴۴ و المبارک بن محمد الجزری، ابن الاثیر، النهایة فی غریب الحدیث و الاثر، محقق: عبد القادر الار نووط، ج ۲، موسسه ی مطبوعاتی اسماعیلیان، قم، بی تا ص ۳۳۰ و محمد بن مکرم، ابن منظور، لسان العرب، ج ۱، بیروت، دار صادر، لبنان، ۱۴۱۴ ق، ص ۴۵۵.

۲. حسین بن محمد، راغب اصفهانی، المفردات فی الفاظ القرآن، محقق: داود صفوان عدنان، دارالعلم. الدار الشامیه، دمشق. بیروت، ۱۴۱۲ ق، ص ۳۹۱.

۳. فخرالدین، طریحی، مجمع البحرین، محقق: محمد کاظم الطریحی، ج ۲، کتابفروشی مرتضوی، تهران، ۱۴۱۶ ق، ص ۹۲۹.